

Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας Κοσμάς
Μητροπολίτης Κυθήρων και Αντικυθήρων Σεραφείμ

Πρός
Τήν Ιεράν Σύνοδον
της Εκκλησίας της Ελλάδος
Γιάννου Γενναδίου 14
11521 Αθήνας

Μακαριώτατε Άγιε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι Άγιοι Συνοδικοί Πατέρες,
Ευλογημένον και ειρηνικόν τό σωτήριον ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ!

Λαβόντες γνώσιν του από 20^{ης} Απριλίου έ.έ. Ανακοινωθέντος της Ιεράς Συνόδου, άφορώντος εις την λειτουργίαν των Ιερών Ναών κατά την Μεγάλην Έβδομάδα και την Πασχάλιον Θείαν Λειτουργίαν, ευσεβάστως προαγόμεθα να έκφράσωμεν τάς ευχαριστίας μας, διότι έφέτος όλοι οί Ιεροί Ναοί θά παραμείνουν άνοικτοί διά τούς πιστούς δι'όλας τάς Ιεράς Ακολουθίας της Άγίας και Μεγάλης Έβδομάδος και του Άγίου Πάσχα, άφ' ενός και άφ' έτέρου να υποβάλωμεν θερμήν παράκλησιν άναθεωρήσεως και έπαναπροσδιορισμοϋ των όσων καθορίζουν την ώραν της τελετής της Αναστάσεως και εν συνεχεία της Αναστασίμου Θείας Λειτουργίας.

Έκ προοιμίου να ειπωμεν ότι λόγω των ύφισταμένων έκτάκτων περιστάσεων (ύγειονομικαί συνθήκαι και άπαγόρευσις κυκλοφορίας πέρα της 9μ.μ.) ένδεικνυται ή έναρξις των Ιερών Ακολουθιών ήμισειαν ώραν ένωρίτερον του καθιερωμένου χρόνου και ουδέν πρόβλημα ύφίσταται διά την προσαρμογήν μας εις την Υμετέραν Απόφασιν.

Όμως, όσον άφορᾷ εις την ώραν έναρξεως της τελετής της Αναστάσεως και της εν συνεχεία τελέσεως της κορυφαίας και περιλάμπρου Θείας Λειτουργίας της του Σωτήρος Χριστου κοσμοσωτηρίου και κοσμοχαρμοσύνου Αναστάσεως, ύφίστανται έπιφυλάξεις κανονικου και δεοντολογικου χαρακτήρος, τάς όποιás πάνυ ευλαβῶς καταθέτομεν και κατονομάζομεν ευθύς άμέσως.

1. Ως γνωστόν, ένῶ ή έκκλησιαστική ήμέρα και έορτή ᾄρχεται από τό έσπέρας της προτεραίας ήμέρας και τερματίζεται τό άπόγευμα της κυριωνύμου ήμέρας και έορτής, ή «πολιτική» ήμέρα έχει την άρχήν της την 12^{ην} του μεσονυκτίου και τό τέρμα της την έπομένην 12^{ην} του μεσονυκτίου της προσεχοϋς ήμέρας. Διά να Ιερουργήση ο Λειτουργός του Θεου και να κοινωνήση ο ευλαβής πιστός έγκρατεύεται μέν άφ' έσπέρας, αλλά από την 12^{ην} νυκτερινήν παραμένει ᾄσιτος και ᾄποτος μέχρι και την στιγμήν της Θείας Κοινωνίας. Τό αυτό συμβαίνει και όταν πρόκειται να τελεσθῆ ή Ακολουθία των Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων εις έσπερινήν ώραν ή να κοινωνήση κάποιος κατ' αυτήν.

2. Μέ τον προσδιορισμόν της τελετής της Αναστάσεως και της μετ'αυτήν Αναστασίμου Θείας Λειτουργίας την 9^{ην} μ.μ. του Μεγάλου Σαββάτου προκαλείται τό πρόβλημα ότι έντός μιᾷς «πολιτικής» ήμέρας (άπό τό έν μεσονύκτιον εις τό έπόμενον)

θά τελεσθῶν δύο Θεῖαι Λειτουργίαι ἀντί μιᾶς, ὡς ὀρίζει τό Τυπικόν, ὑπό τοῦ ἰδίου Λειτουργοῦ. Τοῦτο δέν συνάδει μέ τήν Ὁρθόδοξον Παράδοσιν, ἐνῶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ κάμνουν ἀνά μίαν ὥραν Θ. Λειτουργίαν τήν αὐτήν ἡμέραν. Παρόμοιόν τι πράττουν καί Ὁρθόδοξοι Λειτουργοὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, παρὰ τήν ὑφισταμένην Ὁρθόδοξον Παράδοσιν (βλ. Ἀγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, Ἐπιστολή πρὸς Φιλαδελφεῖς. P.G. 5, 821C, 824A, τόν ΠΘ' Κανόνα τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί Ἀγ. Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Ἱερὸν Πηδάλιον, ἐρμηνεῖα ΞΗ' Κανόνος Ἀγίων Ἀποστόλων, σελ. 90β, ἐκδ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 2003).

Καί ἐάν ὑποτεθῆ ὅτι ἓνας Ἱερεὺς δέν Ἱερουργήσει τήν πρωΐαν τοῦ Μεγ. Σαββάτου, διά νά τελέση μόνον μίαν, τήν Ἀναστάσιμον Θ. Λειτουργίαν, θά πρέπει κατ' ἀκρίβειαν νά μείνη ἄσιτος καί ἄποτος ἀπό τό μεσονύκτιον πρὸς τό Μ. Σάββατον μέχρι τήν ὥραν τῆς Θείας Μεταλήψεως τῆς Πασχαλινῆς Θ. Λειτουργίας. Τό ἴδιο θά πρέπει νά κάμη καί ὁ πιστός, πού πρόκειται νά κοινωνήσῃ (νά μὴν κοινωνήσῃ κατὰ τήν ὥραν τῆς Θείας Κοινωνίας τό Μέγα Σάββατον πρωΐ, ἀλλὰ κατὰ τήν Πασχάλιον Θεῖαν Λειτουργίαν), διά νά μὴ κοινωνήσῃ δύο φορές τήν ἴδια ἡμέρα, ἀλλὰ καί νά τηρήσῃ τήν νηστείαν κατὰ τά ὡς ἄνω. Ὅμως, δέν δύναται νά θεωρηθῆ Πασχάλιος ἢ Θεῖα Λειτουργία, ἢ ὁποία περαιούται ἐν τῷ Μεγάλῳ Σαββάτῳ, πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, δηλ. πρὶν εἰσελθῶμεν εἰς τήν Κυριακὴν, ἢ ὁποία ἄρχεται μετὰ τήν 12^{ην} νυκτερινήν. Αὐτὰ ὀρίζει ἡ ζῶσα Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιαστικὴ Παράδοσις.

3. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Θεοῦ Λυτρωτοῦ μας ἔλαβε χώραν κατὰ μεταμεσονύκτιον ὥραν, μετὰ τήν εἴσοδον εἰς τήν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος, τήν ὀνομασθεῖσαν διά τοῦτο Κυριακὴν, διό καί ἀποκαλεῖται τριήμερος ἢ Ἀνάστασις καί ἡ ἁγία αὐτὴ ἡμέρα Κυριακή, ἡμέρα τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ ἡμῶν, Ἀναστάσεως ἡμέρα.

Ταπεινῶς φρονοῦμεν ὅτι, ἐνῶ ὅλες οἱ ἄλλες Ἱερέες Ἀκολουθίες τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Ἐβδομάδος δύναται κατ' οἰκονομίαν, διά τήν ἐνεστώσαν χρείαν, νά τελεσθῶν ἐνωρίτερον κατὰ ἡμίσειαν ὥραν, ὅμως ἡ λαμπρὰ Θεῖα Λειτουργία τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως ἐπιβάλλεται ἀπαραιτήτως νά τελεσθῆ «διαγενομένου τοῦ Σαββάτου». Ἐνταῦθα, Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε καί ἅγιοι Συνοδικοί Πατέρες, δέν χωρεῖ οἰκονομία. Ἄς κατανοήσουν οἱ κυβερνητικοὶ παράγοντες μέ τήν διακριτικὴν, ἀλλ' ἀνυποχώρητον παρέμβασίν σας, ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἔχουν τό δικαίωμα -τό καί Συνταγματικόν δικαίωμα- νά λατρεύσουν ἀκωλύτως τόν Ἀναστάντα Κύριον καί Θεόν ἡμῶν κατὰ τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Κυριακὴν τοῦ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ, «τὴν ἐορτῶν ἐορτὴν καί πανήγυριν πανηγύρεων», τήν λαμπροτέραν καί ἁγιωτέραν ἡμέραν τῆς Χριστιανοσύνης. Καί εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν δέν ἐπιτρέπεται νά συμπέσῃ ὁ κατὰ τό Μέγα Σάββατον (ὅπως ἐξελίχθησαν τὰ πράγματα) ἐορτασμὸς τοῦ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ τῶν Ὁρθόδοξων μέ τό πάσχα -νομικόν φάσκα- τῶν Ἑβραίων, οἱ ὁποῖοι αὐτόν τόν χρόνον τό ἐορτάζουν τό Μ.Σάββατον (Κανὼν Ζ' Ἀγ. Ἀποστόλων, Κανὼν Α' τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου) καί

4. Ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νά ἐπιμείνωμεν εἰς τό δίκαιον καί καθολικόν διά τόν Ἑλληνορθόδοξον Λαόν τοῦ Θεοῦ αἴτημα τοῦτο, τό ὁποῖον, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ἔκαμαν ἀποδεκτόν καί προβάλλουν αἱ Ἱεραὶ Σύνοδοι Κύπρου καί Κρήτης. Γνωρίζετε καλῶς ὅτι τό θέμα αὐτό προσκρούει εὐθέως καί καιρίως εἰς τό θρησκευτικόν αἶσθημα τοῦ Χριστεπωνύμου Πληρώματος τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

Φοβούμεθα ότι τό σοβαρόν αὐτό ζήτημα θά προκαλέση ταραχές, διαμαρτυρίες καί ἀναστατώσεις. Ἐδιχάσθη μέχρι τώρα ὁ λαός μας εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀποδέχονται τήν μάσκαν ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, κατά τήν Θεῖαν Λατρείαν. καί κάμνουν ἀνεπιφυλάκτως τό ἐμβόλιον, καί εἰς τούς ἄλλους, οἱ ὅποιοι διά λόγους συνειδήσεως ἢ καί διά ἰατρικούς λόγους δέν συμμορφώνονται πρός τάς ὑποδείξεις τῶν ἀρμοδίων. Νά συνεχισθῇ ὁ διχασμός μέ ὅσους προτιμήσουν τήν τελετήν τῆς Ἀναστάσεως τήν 9^{ην} μ.μ. τοῦ Μ. Σαββάτου καί μετ' αὐτήν τήν Ἀναστάσιμον Θεῖαν Λειτουργίαν καί μέ τούς εὐσεβεῖς καί παραδοσιακούς χριστιανούς, πού ἐμμένουν εἰς τήν Παράδοσιν; Νά διαπληκτίζωνται ὅσοι θέλουν τά self-test πρό τῆς εἰσόδου των εἰς τόν Ἱερόν Ναόν μέ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι θεωροῦν ὡς ἀσέβειαν καί ὀλιγοπιστίαν νά τό κάμουν, ἐνῶ πρόκειται νά εἰσέλθουν εἰς τόν καθαγιασμένον χώρον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ;

Ἐνα χρόνο καί πλέον ταλαιπωρεῖται ὁ εὐσεβῆς λαός μας, πότε μέ τόν παντελεῖ ἀποκλεισμόν ἐκ τῆς ἐν Ἐκκλησίαις Θεῖας Λατρείας, πότε ἐκ τῆς συμμετοχῆς του ὑπό αὐστηροῦς ὄρους καί περιορισμούς εἰς τήν Λατρευτικήν Σύναξιν, πότε ἐκ τῆς ὡς μή ὄφειλε ὑποχρεωτικῆς χρήσεως τῆς μάσκας ἐν ὥρᾳ Θεῖας Λατρείας, καταπιεζομένης τῆς χριστιανικῆς των συνειδήσεως καί τώρα μέ τήν προαγγελομένην ἐπιβολήν διενεργείας τοῦ self-test διά τήν εἰσόδον των εἰς τόν Ἱερόν Ναόν τοῦ Θεοῦ! Καί μάλιστα προειδοποιοῦν τά ΜΜΕ ὅτι θά ἐπιβληθῇ τό self-test εἰς τούς Ἱερεῖς, Ἱεροψάλτας, Ἐπιτρόπους κ.ἄ., προκειμένου νά εἰσέλθουν διά διακονίαν ἐκκλησιαστικήν. Ἐλεος, ἔλεος, Μακαριώτατε. Καί αὐτό ἀκόμη θά μᾶς ἐπιβάλλουν;

Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Συνοδικοί,

Ἀπετάθημεν εὐσεβάστως εἰς Ὑμᾶς διά νά διερμηνεύσωμεν τά αἰσθήματα τοῦ εὐσεβοῦς καί φιλοχρίστου Ποιμνίου μας, ἀλλά καί τήν ἀγωνίαν καί ἀνησυχίαν μας δι' ὅσα τεκταίνονται εἰς βάρος τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας καί ἐπί ζημίᾳ τῆς εἰρηνικῆς διαβιώσεως καί πνευματικῆς πορείας τῶν πεπιστευμένων ἡμῖν πνευματικῶν τέκνων. Διαβιβάσατε, παρακαλοῦμεν, τά προσήκοντα εἰς τούς κυβερνητικούς παράγοντας.

Καί εὐχηθῆτε ὁ πρός τό ἐκούσιον Σταυρικόν Πάθος Του πορευόμενος Σωτήρ καί Λυτρωτής ἡμῶν νά εἰρηνεύσῃ τό πλήρωμα τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας, τήν Πολιτείαν μας, καί ὅλον τόν κόσμον, δωρούμενος τήν ὑπέρβασιν τῆς ἐνεστώσης δεινῆς παγκοσμίου δοκιμασίας.

Καί ἐπί τούτοις διατελοῦμεν,
Μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ
Οἱ Μητροπολίται

Μητροπολίτης Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας Κοσμάς

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Κοσμάς

Μητροπολίτης Κυθήρων καί Ἀντικυθήρων Σεραφεῖμ

† Ὁ Κυθήρων καὶ Ἀντικυθήρων Σεραφεῖμ